

MNOGO HRUPA — PRAZEN UP

Informbirojsko gonjo proti Jugoslaviji so nekateri reakcionarni krogi na Zahodu pozdravili kot priložnost, ki naj podpre njihove politične spletke in spekulacije na Balkanu, posebno v odnosu do Jugoslavije. Zato ni slučaj, da so se prav v Trstu, una vratih Balkana, srečale agencije Informbiroja in najbolj zagrizene struje reakcionarjev, ki oboji hočejo izrabiti Svobodno tržaško ozemlje za »preizkusni kamen« svojih načrtov in političnih spletek.

V Italiji se je to »preizkusni kamen« za leto široko razpredeno gonjo Sovjetskega tiska, ki mu je takoj sledil tržaški nacionalistični tisk. Vrsti listov se je nenavadno vneto začela zamerjati za usodno istrskih bratov in z nestetiimi obrekovanji ter iz trite zvitimi izmišljotinami napadati ljudsko oblast v jugoslovanski coni Svobodnega tržaškega ozemlja. V tem obrekovanju je pred vsemi italijanskimi listi prednjačil beneški »Messaggero Veneto«, podpiral ga je zagrizeni videmski »Medio«, v Trstu pa je nosil zastavo klerofašistični »Giornale di Trieste«.

Toda v tej protijugoslovanski gonji ni hoteli zastajati niti italijanski informbiroji. Lista »Unitas« in socialistično-komunistični »Avanti« sta v izmišljanju laži prav uspešno tekmovala z najbolj reakcionarnimi časopisi, pridružila pa sta se jima še tržaški »Elaboratore« in njegova slovenska kopija »Delo«. Ko je šlo za »tekmovalce«, kdo bo bolj očrnil Jugoslavijo in jugoslovansko cono STO, tudi Agneletova »Demokracija« in glasilo goriške škofije »Katoški glas« nista hotela biti med zadnjimi.

Po grmenju nacionalističnega, katoliškega in informbirojskega tiska so stopili na delo ugledni politiki, zastopniki demokratske, republikanske in Nemške socialistične stranke, voditelji KP Italije in saragatovci. Tudi ves italijanski parlament — od neofašistov do informbirojev — je burno ploskal z nešteto krat ponovljenimi izjavami, da je treba Trst in Svobodno tržaško ozemlje priključiti k Italiji, ko je zagovornik italijanskega imperializma Orlando imel pred nedavnim svoj izvirni govor proti Jugoslaviji in jugoslovanskemu terorju v coni B.

Ko je že italijanski parlament nobenavalec to vprašanje, se je zdelo tudi tržaški podružnici demokratske stranke primerno, da v tržaškem obširnem svetu razpravljajo o tem vprašanju. Na zadnji seji tržaškega občinskega sveta so bile predlagane tri resolucije: demokratska, indpendentistična in kominformistična. Razlika med njimi je materialna: demokratska resolucija, katero so podpisale vse nacionalistične italijanske stranke in skupine, je zahtevala takojšnjo priključitev vsega tržaškega ozemlja k Italiji. »Independentisti« so se omejili za združitev obeh con — zaleameriške in jugoslovanske — pod guvernerjem. Vidaljevi informbiroji pa so se zavzeli za združitev obeh con.

ki naj ostaneta »svobodna«, dokler ne bosta priključeni k Italiji. Za svoje predloge so »independentisti« in informbiroji dobili javno pohvalo od italijanskih nacionalističnih strank, ki jo je izrekel župan Barlioli, ko je prvim povedal, da bodo v Italiji dobili »zaščito«, drugim pa, da so prav storiili, ko so pretrgali zveze z obzibno in nemno družbo.

Ni nobena skrivnost, kam meri vsa ta gonja italijanskega tiska, kaj hočejo z govori in italijanskem parlamentu in kakšno je ozadje »resolucij« tržaškega občinskega sveta. Z irendentistično-šovinistično gonjo za priključitev Tržaškega ozemlja k Italiji, ki je sedaj doglela svoj višek v zadnjih petih letih, bi hoteli dokončno izpodkopati mirovno pogodbo z Italijo; s priključitvijo cone B pa tudi tam uničiti vse pridobitve narodnoosvobodilne borbe.

Zato pišejo sramotilne članke, zato hrumejo proti izkaznicam v coni B, zato potvarjajo resnico o italijanskih solah v Kopru, Piranu in drugih krajih, zato govorijo o raznarodovanju in zato škof Santini — ki pod fašisti ni niti črnil, ko so preganjali slovenske duhovnike — razpošilja okrožnice, v katerih motiž o preganjanju kristjanov in izreka »prokletstva«. Za kakšno preganjanje, za kakšno raznarodovanje pa gre, če imajo Italijani v Kopru klasično gimnazijo, v Piranu gimnazijo (tega v 25 letih italijanske vladavine Italijani tega področja niso nikdar imeli!), če imajo šest nižjih strokovnih šol, v katere hodi 849 učencev, če imajo 28 osnovnih šol, ki jih poseša skoraj 3400 učencev in jih poučuje 139 učiteljev. Ti učenci se učijo iz knjig, ki jih izdajajo v Trstu in v Ita-

liji. Kaj bi lahko rekli Slovenci v Gorici, (da niti ne omenimo Beneške Slovenije in Kanalske doline), ko so vsak dan priča, kaj vse počnejo uradne in neuradne osebe, da bi preprečile še tisti skromni pouk v materinščini, ki je Slovincem zagotovljen po mirovni pogodbi.

Toda če je jugoslovanska vlada leta 1946 zala, da obvaruje splošni mir, morala pristati, da je bilo sedanje Svobodno tržaško ozemlje odtrgano od naravnega zaledja, danes ne moremo pristati, da bi nove dele našega življa, ki po mirovni pogodbi niso pripadali Italiji, izročili njej, kot je poudaril v svojem zadnjem govoru tovariš Edvard Kardelj.

In tako je mišljenje in hotenje vseh jugoslovanskih narodov, ki stojijo za to izjavo. Jasna beseda tova. Kardelj pa nima za seboj samo vsega jugoslovanskega ljudstva, marveč jo podpira tudi istrsko ljudstvo — Slovenci in Hrvti prav tako kot pošteni Italijani, ker se vsi zavedajo, kakšno je bilo stanje pred vojno pod Italijo in kakšno danes, ko je ljudstvo na oblasti. To je poudaril tudi Julij Beltram, predsednik istrskega ljudskega odbora, ko je ob razglasitvi volitev v jugoslovanski coni STO zavrnil vse klevete na račun ljudske oblasti in podkrepil svoja izjava z besedami: »Naši ljudje gredo mirno svojo pot naprej in sene ozirajo na klevete in laži. Skoro rajske volitve v okrajne ljudske odbore pa bodo popolnoma odgovorile, kaj je in kaj hoče prebivalstvo istrskega okrožja!«

Mladinci v tovarni „Indus“ so izpolnili svojo predvolilno obveznost

Včeraj je mladinska brigada v jermenarni ljubljanske tovarne usnja »Indus« izpolnila svojo veliko predvolilno obveznost. Brigada, sestavljena iz štirih mladincev in dveh mladink, je na čelu z brigadirjem Tončkom Jeršinom izdelala 26,5 m dolg ter 70 cm širok specialni gonilni jermen za tovarno papirja na Reki. Ze v januarju so izdelali nekoliko manjši gonilni jermen te vrste, kakršne smo morali doslej uvažati, četudi niso bili tako dobro izdelani, kakor sta prva dva domača. Oba jermena sta bila izdelana pod vodstvom znanega novatorja in racionalizatorja, obratovodje jermenarne Toneta Letnarja.

letos 11. februarja. V reško tovarno papirja bi ga morali odposlati 8. marca. Mladinska brigada pa je sprejela v svojem predvolilnem tekmovalnem obveznost, da bo jermen izdelala do 5. marca. Mladinci in mladinke — demobilizirani borec JA Tonček Jeršin, Ivan Trkov, Tone Marolt, Terezijska Planinc, Margita Poša in Anton Vehovar so pri tem delu pokazali, kaj vse zmorejo. Izučili jih je pošturovalni učitelj, novator in racionalizator Tone Letnar, ki je že letos v januarju gonilni jermen za kemično tovarno v Mostah pri Ljubljani. Vse doslej smo podobne gonilne jermene, sestavljene in zlepljene iz posameznih pramenov kože, uvažali iz inozemstva. Oba jermena

Mladinska brigada Tončka Jeršina je izpolnila svojo obljubo. Gotov je velik gonilni jermen, ki bo že v kratkem služil svojemu namenu v tovarni papirja na Reki.

Pohvalo, ki jo je te dni prejela tovarna »Indus« od zvezne vlade, si je priboril ves delovni kolektiv usnjarej. To priznanje si je zaslužil predvsem s svojo lanske delovno zmago, ko je tovarna 19. novembra izpolnila svojo letno proizvodno nalogo. V zadnjem času, odkar so se mladinci strnili po oddelkih v aktive, je dala mladina v tovarni novo spodbudo za še večje uspehe.

Mladinska brigada Tončka Jeršina je včeraj z nepopisnim navdušenjem pohitela, da dokončno izdela veliki gonilni jermen. Začeli so ga delati

stia izdelana — skoraj bi rekli — iz enega samega kosa, medtem ko drugje lepijo tako jermena iz kratkih pramenov. Vsi se čudijo temu njegovemu uspehu, temu »čudežu«, toda prav s tem načinom je obratovodja Letnar najbolj povečal trpežnost jermena.

Tovarna »Indus« je razen tega edina tovarna v naši državi, ki izdeluje vse usnjarske utensilije za tekstilno industrijo. V posebnem oddelku jermenarne so po osvoboditvi začeli izdelovati najrazličnejše manšone — usnjene valjčke, delice, udarne pete, obse to liste, mikalne valje in pikerje. Vse to

V reški luči so zgradili velik žitni silos

Neprestano naraščanje blagovnega prometa v reški luči nujno terja nadaljnje povečanje zmogljivosti luke ter modernizacijo in mehanizacijo luških naprav. Letos bodo obnovili poslednje dele porušene operativne obale. Obnovili so skladišča in zgradili nove, postavili številne luške žerjave in druge mehanične naprave za nakladanja in razkladanja blaga. Potrebna pa so še nova velika investicijska dela.

Pretekli mesec so dogradili v reški luči in izročili prometu prvi žitni silos z zmogljivostjo 10.000 ton žita. Ta silos je zgrajen po najsoodobnejših načelih, opremljen pa je z vsemi potrebnimi napravami za mehanizacijo dela, ki omogočajo najhitrejšo razkladanje žita z vagonov v silos oziroma iz silosa na ladje. Za pogon mehaničnih naprav ima ta silos nič manj kakor 42 elektromotorjev. Vsaka izmed treh avtomatičnih tehnic ima

zmogljivost 80 ton na uro. Silos ima tudi potrebne naprave za zračenje vskladiščenega žita in za hitro premestitev žita iz ene celice v drugo. Sestavljen je iz treh obratov, ki je vsakega mogoče voditi s posebnega komandnega mesta.

Vse mehanične naprave silosa so bile izdelane v naši državi. Strojne naprave so izdelali v tovarni mlinskih strojev »Stupnik« pri Zagrebu, električne stroje in naprave v tovarni »Rade Končar«, gibljive mostove, elevatorje, električna dvigala in ostale pomožne stroje pa so izdelali delavci ladjedelnice »3. maja« in podjetja »Vulkan«. Celotno gradnjo silosa je vodil inž. Vekoslav Aržič iz direktorije lučnega sektorja. Z dograditvijo tega silosa je znatno pospešeno delo nakladanja in razkladanja žita v reški luči, s tem pa je tudi povečana prometna zmogljivost reške luke.

Pomoč Ljudske fronte kmetijstvu

Zvezni odbor Ljudske fronte je razglasil prispevek, ki ga je dala Ljudska fronta socialističnemu gospodarstvu na vaseh in našem kmetijstvu sploh. V enem letu so člani Ljudske fronte imeli pri raznih kmečkih obdelovalnih zadrukah okoli 13.615.000, na državnih posestvih pa okoli 14.559.000 prostovoljnih delovnih ur, poleg tega pa so v pomoč revnim kmetovalcem, ki niso imeli na razpolago za najnujnejša dela delovne sile, opravili še nad 18.400.000 prostovoljnih delovnih ur. S tem delom je bil plan kmetijskih delovnih akcij Ljudske fronte v vsej državi prešežen za 3 in pol %.

Velika gradbena delavnost hrvaških zadružnikov

V Ljudski republiki Hrvaški so preteklo leto zgradili v obdelovalnih zadrukah večje število raznih gospodarskih poslopij. Trenutno građe okrog 1015 raznih zgradb. Z najboljimi uspehi se ponasa oblast Karlovac, kjer gradijo okrog 300 zgradb po planu, izven plana pa okrog 130. Zanimivo je, da imajo največ uspehov tisti okraji, kjer so sicer gospodarski pogoji najtežji, tako okraji Udbina, Gospić, Titova Korenica in Glina.

Trgovinska pogodba med našo državo in Brazilijo

V Rio de Janeiro je bila 25. febr. podpisana trgovinska pogodba med Brazilijo in Jugoslavijo, ki je takoj stopila v veljavo. Izmenjava blaga je določena v vrednosti 5.400.000 dolarjev. Jugoslavija bo dobavljala Braziliji cement, kavstično sodo in nekatere rude, iz Brazilije pa bo dobivala kavo, kavčuk in bombaz.

VOLIVNI RAZGLAS Zveze sindikatov Jugoslavije

Delavski razred Jugoslavije je centralni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije pozval na volitve s poudarkom, da tudi tokrat nastopa pri volitvah Ljudske fronte, ki zbira v svojih vrstah pod vodstvom Komunistične partije delavski razred, kmete, ljudsko inteligenco in vse delovne ljudi naše socialistične domovine.

Kandidati, ki jih je Ljudska fronta določila, so najboljši sinovi naših narodov, prekaljeni voditelji in sodelavci ljudske revolucije ter odlični graditelji socializma. Kandidiranje najboljših delavcev, prvoboriteljev socialistične graditve ni samo izraz revolucionarnih izmenjav v naši državi in ne samo znak priznanja posameznikov, temveč je hkrati izraz priznanja vsemu delavskemu razredu za delovno junaštvo, katero izpričuje v vsakodnevni borbi za zgraditev socializma v naši državi.

Na volitvah leta 1945 je velikaška večina delovnih ljudi naše države dala svoje zaupanje kandidatom Ljudske

fronte ter zadala s tem smrtni udarec ostankom reakcije in njihovim upom na povratek kapitalističnega gibanja iz stare Jugoslavije. Zmaga Ljudske fronte pri takratnih volitvah je dokončno okrepila zmago naših narodov in zgodovinske pridobitve ljudske revolucije.

Ko bo zdaj glasoval naš delavski razred za kandidate Ljudske fronte, bo glasoval za nadaljnji razvoj prolzvodnih sil naše države, za nove uspehe v njeni industrializaciji in elektrifikaciji, za uspešno socialistično rekonstrukcijo kmetijstva, za nadaljnji porast ustvarjalnih sil našega delovnega ljudstva, za nove zmage pri izpolnitvi petletnega plana in za zmagovito zgraditev socializma v naši državi. Hkrati pa se tudi borimo za enakopravnost narodov, za internacionalno solidarnost proletariata ter za zmago resnice in proletarske morale v mednarodnem delavskem gibanju.

Predsednik vlade tov. MIHA MARINKO na predvolivnem zborovanju v Trbovljah

Trbovlje, 2. marca. Včeraj popoldne je bilo v Trbovljah veliko predvolivno zborovanje, ki ga je sklicala Osvobodilna fronta trboveljskega okraja. Kljub slabemu vremenu so na zborovanje prišli tudi člani Fronte iz drugih krajev, predvsem iz Hrastnika in Zagorja, od koder se jih je pripeljavalo več sto na tovornih avtomobilih. Skupno se je zborovanja udeležilo več tisoč ljudi tako, da je bil ves prostori prostor pred okrajnim poslopjem poln.

Njegova izvajanja so čisto izzvala navdušeno vzklikanje poslušalcev maršalu Titu in Partiji.

Za tov. Marinkom je toplo pozdravljen spregovoril kandidat trboveljskega okraja tov. Anton Zagorišek, ki je med drugim poudaril, da se mora vsak volilec tudi na teh volitvah zavedati, da z glasovanjem za kandidate OF brani in utrjuje pridobitve narodne osvobodilnega boja. Reakcija širi razne parole o intervenciji Angležev itd., toda vse te njene bajke bodo propadle, kakor so propadle že l. 1945, ko smo volili prvo skupščino. Naša enotnost na volitvah pa bo tudi najboljši odgovor informbiroju. Naj jasno spoznajo, da je »Titova klika« 15 milijonov ljudi in 30 milijonov pesti.

Zborovalci so se začeli zbirati že okoli tretje ure, ko je bil napovedan začetek zborovanja. Ob 15.20 pa je pred okraj prikorakala množična, skoraj dva kilometra dolga povorka rudarjev in drugih delavcev s člani njihovih družin. Povorko je vodila rudarska godba, ki je igrala živahne korčice. Za njo so rudarji nosili velik transparent, na katerem je bilo z velikimi črkami napisano: »Dosega plana je naše geslo na volitvah«. V povorki sami so nosili nešteto rudarskih in drugih zastav. Udeleženci v povorki so ves čas vzklikali maršalu Titu in Partiji.

Ob koncu zborovanja so zborovalci navdušeno sprejeli predlog, da pošljejo pozdravno resolucijo maršalu Titu. V njej se med drugim poudarja, da se vsi trboveljski kolektivi skrbno pripravljajo na volitve in z ntimi v zvezi sprejemajo nove delovne obveznosti. Tako so se trboveljski rudarji zavezali, da bodo izpolnili četrletni plan do 26. marca. Osvobodilna fronta se je obvezala, da bo okrepila vrste in da bo do konca leta napravila 1.196.000 prostovoljnih delovnih ur. Vsega tega ni mogoče z lažni prevpiti, ker se vidi daleč preko meja naše države, vse to dokazuje, da gradimo socializem. Konec resolucije obljublajo zborovalci maršalu Titu, da bodo poredno delali za izpolnitev petletnega plana in za razcvit naše države.

Naši železničarji bodo že letos izpolnili petletni plan

Ob lanske stoletnici železnice v naši državi so se naši železniški delovni kolektivi zavezali, da bodo izpolnili petletni plan železniškega transporta že v letošnjem četrtem letu petletke. Od lanske jeseni imajo stalno pred očmi to svojo veliko obveznost. Letos so tekmovali za izpolnitev petletnega plana povežali še s tekmovalcem v počastitev volitev v Ljudsko skupščino FLRJ in praznika železničarjev, ki bo 15. aprila.

danji blagovni promet primerjamo z letom 1930, ko so bili zabeleženi največji predvojni uspehi, vidimo, da je današnji blagovni promet še enkrat večji, kakor je bil v tem najboljšem predvojnem letu.

Naloge petletnega plana glede prevoza potnikov so naše železnice izpolnile že leta 1948, ko so prepeljale 150 milijonov potnikov, medtem ko določa petletni plan letni prevoz 90 milijonov potnikov. Letos pa bodo naši železničarji izpolnili tudi petletni plan glede povečanja blagovnega prometa. Blagovni promet na železnicih je dosegel že 95% tistega obsega, ki je določen za zadnje leto petletke. Če se

Uspehi, ki so jih dosegli naši železničarji v blagovnem prometu, so tem pomembnejši, če upoštevamo, da je bil pretežni del voznega parka med vojno uničen. Z obnovo pokvarjenih in uničenih lokomotiv in vagonov pa tudi z gradnjo novih vagonov, smo doslej dosegli 88% predvojne števila lokomotiv (od tega je samo 14,7% novih lokomotiv), nadalje 85% predvojne števila potniških vagonov in 124% predvojne števila tovornih vagonov. Pomanjkanje voznega parka so naši železničarji nadomestili z boljšimi izkoriščanjem lokomotiv in vagonov. Velika skrb za lokomotive je pripomogla k temu, da danes prevozi vsaka lokomotiva na dan 47 km več kakor pred vojno. Strojevodje tekmujejo med seboj, kateri bo prevozil več kilometrov brez popravil. Čedalje več je strojevodij, ki prevozijo od enega rednega popravila do drugega nad 100.000 km namesto 50.000 km, kolikor je planirano. Z uporabo sredstev za omejevanje vode pa so n. pr. v železniški direkciji v Zrenjaninu že dosegli, da prepeljejo lokomotive brez pranja kotla do 2000 km, medtem ko so prej prevozili le 450 km. Za izpolnitev velikih prevoznih nalog pa je odločilnega pomena intenzivnejše izkoriščanje vagonov. Cas, ki preteče od enega nakladanja vagona do drugega, znaša sedaj 4 in pol dneva, medtem ko je znašal pred vojno 10 dni. Vsi ti uspehi so najboljši zagotovilo, da bodo naši železničarji v resnici izpolnili petletni plan povečanja blagovnega prometa že v letošnjem letu.

Veliki živinorejski uspehi na Belju

V zadnjih letih so na velikem državnem posestvu na Belju dosegli pomembne uspehe na področju živinoreje. Čeprav so po osvoboditvi Madžari odgnali skoraj vso živino, imajo danes na Belju 110.000 prasičev več kakor pred vojno in dvakrat toliko ovac. Velike uspehe pa so dosegli zlasti pri vzgoji plemenske goveje živine in konj. Povoženo je lani dala vsaka krava 2300 litrov mleka nasproti 1200 litrov pred tremi leti in manj kakor 1000 litrov leta 1945. Z umetnim oplajevanjem domačih ovac »čigaja« in križanjem s pasmo »merino«, so dosegli, da daje potomstvo mnogo več volne, ki je razen tega kvalitativno znatno boljša. Vsaka žival križane vrste daje na leto 1.1 kg volne več. To križanje je pripomoglo, da so lani ne le izpolnili plan oddaje volne, marveč so ga celo presegli za 38 odstotkov. Belje je vrhu tega oddalo drugim državnim posestvom in kmečkim delovnim zadruham 300 najboljših plemenskih ovnov. Razen plemenske živine, ki jo je posestvo odstopilo lani drugim državnim posestvom in zadruham, je poslala nad 500 ton ribje moke, ki je prvovrstna krma za prasiče in perutnino. Ko se bo razvila proizvodnja v novem kombinatu za predelavo rib v Zadru, bo dobila tovarna v Omišu za 60% več odpadkov, ki jih bo predelala v ribje olje in ribjo moko.

V Bosni in Hercegovini so odprli četrto gledališče

V Zenici so slovesno odprli novo oblastno ljudsko gledališče, ki je že četrto v LR Bosni in Hercegovini. Prvi predstavi, ki so jo uprizorili člani delavskega umetniškega društva »Iskras«, ki bodo po večini prevzeli kot poklicni igralci novega gledališča, je prisostvovalo nad 1000 delavcev iz Zenice in okolice. Kolektiv novega gledališča je dobil nekaj igralcev tudi iz ostalih gledališč Bosne in Hercegovine.

VREME

Se nadalje oblačno s krajevnimi snežnimi padavinami, proti večeru zboljšanje, dnevna temperatura okrog 0 stop.

Pri reševanju tržaškega vprašanja je treba izključiti vse mešetarje

Trst, 1. marca. V zvezi s tržaškim problemom in debato v tržaškem mestnem svetu o vprašanju priključitve Svobodnega tržaškega ozemlja k Italiji je objavil sekretar Komunistične partije STO Branko Babić v »Primorskem dnevniku« dne 1. marca uvodnik, kjer pravi med drugim:

Imperialistične težnje italijanske reakcije, ki so v drugi svetovni vojni doživele poraz, se ob dobrohotni podpori anglo-ameriškega imperializma

zopet oživljajo in posebno krepko izražajo ravno na tržaških tleh. Zahteva po priključitvi STO k Italiji je neposredni cilj italijanskega imperializma na tem področju Evrope. Ker pa je v tem neposrednem cilju cona B za italijanske imperialiste trd oreh, zato so umetno organizirali obrekovalno in sovistično gonjo proti njej. Ta kampanja je tem hušja, ker je v con B na oblasti delovno ljudstvo, ki si s svojo ljudsko oblastjo ustvarja

boljše pogoje življenja. Zato je ta gonja naperjena tudi proti vsem dosedanjim in nadaljnjim pridobitvam delovnega ljudstva v con B ter za vrnitev privilegijev izkoriščevalske buržoazije, ki jih je delovno ljudstvo v oboroženi borbi uničilo.

Debata v tržaškem mestnem svetu je pokazala, da se politična linija informbirojskih običajnih svetnikov do cone B v ničemer ne razlikuje od stališča zastopnikov italijanske imperialistične reakcije. Tudi oni hočejo preprečiti vsak neposreden sporazum o tržaškem vprašanju med zainteresiranimi jugoslovanskimi narodi in italijanskim narodom, ker je prenehala vsaka možnost uresničenja STO, kakor je bilo določeno po mirovni pogodbi. Oni deljajo vodilo volnoljubne politike, namesto da bi napravili vse, da bi se tržaško vprašanje rešilo po mirni poti in izključno v korist sosednih narodov.

Revizionistična politika angloameriških imperialistov in politika informbirojev jasno pričata, da so na delu sile, ki hočejo uničiti STO in rešiti tržaško vprašanje na imperialistični način. To pa tudi jasno kaže, da danes ni več možna realizacija STO, kakor ji je določila mirovna pogodba. Prav zaradi tega se postavlja pred vso resnično demokracijo misleče ljudi vprašanje odločne borbe za sporazumno rešitev tržaškega vprašanja med prizadetimi državami ter za izključitev vseh tretjih, ki bi pri tem radi mešetarili z interesi naših narodov.

Istrsko ljudstvo bo priborjene pravice odločno branilo

Koper, 1. marca. Predstavniki istrskega okrožnega ljudskega odbora so na zasedanju dne 26. februarja glede na laži in obrekovanja italijanskihiredentistov in informbirojev o stanju v con B Svobodnega tržaškega ozemlja soglasno sprejeli resolucijo, v kateri ugotavljajo:

Delovno ljudstvo istrskega okrožja je na ruševinah poraženega fašističnega okupatorskega oblasti postavilo svojo ljudsko oblast. Od tedaj je na svoji zemlji suvereno, si voli svoje predstavnike in odloča samo. Vojska uprava Jugoslovanske armade spoštuje voljo ljudstva tega ozemlja in nudi ljudski oblasti nesebično pomoč.

Delovno ljudstvo istrskega okrožja ve, da je postopna in načrtna paralizacija tržaške velike industrije in pristanškega prometa posledica imperialistične politike, ki jo izvaja anglo-ameriška vojska uprava. Ta politika predstavlja nezadrži vir brezposelnosti in je preračunana na demoralizacijo delavstva. V con A in v Italiji se kršijo demokratična načela narodne enakopravnosti. Razen tega je v con A težka stanovanjska kriza, draginja pa ne dopušča delavcu kritja niti za osnovne življenjske potrebe.

Tržaški mestni svet se ne briga za ta pereča vprašanja, pač pa si lasti pravico, da sklepa o razmerah v istrskem okrožju in žali tamkajšnje delovno ljudstvo in njegove predstavnike. Ljudstvo istrskega okrožja bo do korenin odpravilo vse ostanke starega reda in si ustvarilo z lastnim delom boljše življenje. Dosedanji uspehi mu dajejo spodbudo za hitrejši tempo in večjo odločnost. Vsa gonja tržaškega mestnega sveta proti con B ima namen uničiti ljudsko oblast in njene pridobitve v istrskem okrožju ter priključiti vse ozemlje STO k Italiji.

Tržaški mestni svetniki ne morejo skriti resnice, da so vsa nasilja, »krivice« in »protizakonitost«, ki se

dozdevno gode v istrskem okrožju, samo plod jeze in strahu protiljudskih elementov, na katerih je nekdanji slonel fašistični režim. V istrskem okrožju vlada mir in svoboda in se morejo vse pošteno preživljati s svojim delom, medtem ko živijo brezskrbno v con A samo najmožji privilegirani sloji, delavci pa so v stalnem strahu, da bodo brez posla.

Stališče velikega dela tržaških mestnih svetnikov, ki je bil izvoljen z glasovi tržaških delovnih ljudi, nikakor ni v skladu s tradicijami poštene revolucionarne borbe tržaškega proletariata. Za delovno ljudstvo istrskega okrožja predstavlja današnja gonja novo poridilo, da je na edino pravi poti uveljavljanja svoje oblasti in razvijanja lastnega gospodarstva. Delovno ljudstvo istrskega okrožja se svojim priborjenim pravicam in pridobitvam ne bo nikoli odpovedalo, ampak jih bo odločno branilo.

Albanske oblasti preprečujejo našim državljanom vrnitev

Beograd, 1. marca (Tanjug). Dne 18. in 20. februarja je albanska policija v Skadru povabila 16 jugoslovanskih državljanov in zahtevala od njih, naj vrnejo svoje osebne izkaznice za tuje in sprejmejo legitimacije albanskih državljanov. Kljub pritisku se jugoslovanski državljanji niso hoteli odpovedati svojem državljanstvu in jo zahtevali, naj se jim omogoči vrnitev v domovino. Ko so ostali vsi jugoslovanski poizkusi, da bi albanska vlada dovolila jugoslovanskim državljanom vrnitev v domovino, brez uspeha, so jugoslovanske oblasti ustavile izdajo tranzitnih vizumov za albanske državljanje, ki potujejo z letali čez jugoslovansko ozemlje. Kot rezultat mirolnih naporov je bil sklenjen z albansko vlado 28. septembra 1949 sporazum, s katerim se je jugoslovanska vlada med drugim obvezala, da bo razveljavila prepoved izdajanja tranzitnih vizumov za prehod Albancev čez jugoslovansko ozemlje, albanska vlada pa se je obvezala, da bo izdala odhodne vizume vsem jugoslovanskim državljanom v Albaniji, ki bi izrazili željo, da se vrnejo v FLRJ. Prav tako je albanska vlada izjavila, da bo zagotovila za vrnitev jugoslovanskih državljanov nrevozna sredstva do jugoslovanske meje.

Jugoslovanska vlada se je strogo držala sporazuma, toda albanska vlada

ni pokazala niti trohice želje, da bi praktično izpolnila določbe sporazuma, temveč je nasprotno okrepila surov pritisk na jugoslovanske državljanje. Okrog 200 jugoslovanskih državljanov, ki so se prijavili za vrnitev, danes v Albaniji še vedno čaka, da jim albanske oblasti dajo odhodne vizume.

Mednarodno sodišče v Haagu razpravlja o kršitvi človeških pravic v Bolgariji, Madžarski in Romuniji

Haag, 28. febr. (Tanjug). Mednarodno razsodišče v Haagu je začelo razpravljati o tako imenovanem vprašanju kršitve človeških pravic v Bolgariji, Romuniji in Madžarski. Na današnji javni seji je pomočnik tajnika Združenih narodov Ivan Kerno poročal o zgodovini tega vprašanja.

Konec oktobra leta 1949 je Generalna skupščina OZN z večino glasov sklenila, da bo v zvezi z obtožbami o kršitvi človeških pravic v Bolgariji, Romuniji in Madžarski prosila Mednarodno razsodišče za nasvet.

Gibanje kmetijskih delavcev v Italiji

Rim, 1. marca. (Tanjug). Okrog 100.000 kmetijskih delavcev in kmetov brez zemlje nadaljuje v okrožju Catanzaro veliko akcijo za zemljo in se hkrati lotevajo raznih kmečkih del na zasedenih veleposestvih.

Zveza kmetijskih delavcev v Catanzaru je objavila sinoči razglas, v katerem so med drugim navedene naslednje neposredne zahteve kmečkih množic Kalabrije: obvezna zaposlitev okrog 15.000 brezposelnih kmetijskih delavcev na posevstvih 4 veleposestnikov v tem okrožju, dodelitev 20.000 ha neobdelane in premalo obdelane zemlje kmečkim zadrugam odprava »koloniaske knjižnice« kot sredstva za lažje izrabljanje delavcev po veleposestnikih. Ponoči je prišlo do prvega sestanka

med predstavniki zveze in veleposestniki, toda pogajanja so bila prekinjena, ker veleposestniki niso hoteli razpravljati na temelju delavskih zahtev. Iz solidarnosti z borbo kmetijskih delavcev so bile v mnogih mestih Južne Italije večeraj razglašene kratke protestne stavke.

Konferenca za Avstrijo

London, 1. marca (Tanjug). Danes se je začela v Londonu konferenca namestnikov zunanjih ministrov za Avstrijo, poročila agencija France Presse: britansko zunanje ministrstvo pa je sporočilo, da nič ne ve o avstrijsko-sovjetskimi razgovorih na Dunaju o vprašanju avstrijskih dolgov Sovjetski zvezi.

ZSSR onemogoča sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo

London, 1. marca. Na svoji 251. seji so namestniki zunanjih ministrov preložili svoje zasedanje za nedoločeno čas. Francoski delegat je sicer predlagal prihodnji sestanek za 26. april, toda sovjetski delegat je izjavil, da mora poprej poročati svoji vladi, preden priloži v ta predlog.

V dveh, treh vrstah

Pariz, 1. marca. Znan francoski publicist Claude Bourdet, direktor lista »Combat«, pravi v pismu, naslovljenem na bralce, da so ga lastniki lista odstranili z vodilnega položaja, ki mu je edini omogočal ohraniti neodvisnost in politično linijo lista.

Budimpešta, 1. marca. Med Madžarsko in Dansko je bil sklenjena enoletna trgovinska pogodba, po kateri bo Madžarska dobavila Danski industrijske in kmetijske proizvode, Danska pa Madžarski kemične in medicinske proizvode i. dr.

Praga, 28. febr. Češkoslovaško potniško letalo znamke »Dakota« se je v ponedeljek zjutraj pri poletu iz Moravske Ostrave v Prago zaletelo v najvišji moravski hrib v bližini mesta Rymařov. Po vrstih vesteh se je smrtno ponesrečilo 5 potnikov, 26 pa jih je bilo ranjenih.

Tokio, 28. febr. Kakor poroča United Press, je japonska vlada odputila iz državne službe 13 komunistov. Svoje dejanje je utemeljila s sklicevanjem na zakon, po katerem je državnim uslužbenecem prepovedana sieherna politična delavnost.

London, 1. marca. Davi so začeli stavkati pristaniški delavci londonskega pristanišča, da protestirajo proti politiki njihovega sindikalnega vodstva. Tudi delavci aeronavtične industrije v Havillandu in Hatfieldu so davi razglasili, da bodo pričeli splošno stavko, ako ne bodo ugodili njihovim zahtevam.

Sofija, 1. marca. V Bolgariji je bilo izvršenih samo 10% gradbenega plana za zimsko dobo — pravi »Otečestveni front«. Plani so bili sestavljeni, ne da bi bila izpolnjena njihova materialna zagotovitev. Od 121.000 gradbenih delavcev za zemeljska dela jih je bilo planiranih samo okoli 10.000, v resnici pa jih je delalo samo 3000.

Dr. Fuchs obsojen na 12 let

London, 1. marca (AFP). Britanski fizik dr. Klaus Fuchs, ki je po rodu Nemec, je bil danes obsojen v Londonu na 14 let zapora, ker je izdal Sovjetski zvezi atomske tajnosti.

Fuchsa so postavili pred sodišče, ker so baje dognali, da je med vojno štirikrat izdal sovjetskimi oblastem tajnost atomske bombe.

Rubelj na zlati podlagi

Moskva, 28. febr. (Tass). Ministrski svet ZSSR je izdal odlok o spremembi tečaja rublja. Medtem ko je bil 1. 1937 določen tečaj rublja na podlagi dolara, pa bo imel sedaj zlati podlago.

Po tem odloku, ki prične veljati s 1. marcem, je zlata podlaga rublja določena z 222,168 g čistega zlata. Po novem tečaju bodo zamenjavali en ameriški dolar za štiri namesto dosedanjih pet rubljev in 30 kopejev, a en funt šterling za 11 rubljev in 20 kopejev namesto dosedanjih 14 rubljev in 84 kopejev.

27 mož posadke »Clanac« pogrešajo

London, 1. marca. (AFP). Pogrešajo 27 mož posadke cisterne ladje »Clanac« ki se je potopila. Ladja je bila last petrolejske družbe »Anglo-Saxon Petroleum« in je imela 50 članov posadke.

Na Formozu se ljudstvo pripravlja na osvoboditev

Sanghai, 1. marca. Ob tretji obletnici ljudske vstaje na Tajvanu (Formozu) je poslala tajvanska demokratska samoupravna liga prebivalstvu otko spomenico, v kateri ga poziva, naj se pripravi na skorajšnjo osvoboditev. V spomenici se zahteva od Tajvancev, naj se upro hovačanju, odzemanju žita in pobiranju davkov, utrdje enotnost ter se pripravijo za sodelovanje v narodnoosvobodilno armado pri osvoboditvi otko. Neuspeh vstaje od 28. februarja 1. 1947 dokazuje, da je lahko sovražnika potolči samo, ako se ljudstvo Tajvana tesno združi z ljudstvom celotne Kitajske.

Britanske oblasti so izgnale Westerlinga

Singapur, 28. febr. (Un. Pr.) Britanske oblasti na Malaji so odredile deportiranje bivšega kapetana nizozemske vojske Westerlinga. Kam, ni navedeno. Britanske oblasti doslej še niso odgovorile na zahtevo vlade Združenih držav Indonezije po izročitvi Westerlinga. United Press poroča nadalje, da je bil Westerling med vojno v osebnem spremstvu bivšega podkralja Indije Mountbattena.

Žene v jeseniški železarni

Med obema vojnama je bilo v Železarni zaposlenih okoli 50 žena, največ v zavijalnici, opekarni, nekaj starejših žensk pa je delalo tudi na tovarniški ekonomiji. Delavke so živele v naravnost obupnih razmerah. Zaslужile so povprečno na mesec od pidihi 500 do 800 dinarjev.

Danes je v Železarni vse drugače. Zaposlenih je že okoli 1100 žena in od teh je 500 mladin. Plačane so po sposobnosti in storilnosti, prav kakor moški. Od dosedanjih 1896 udarnikov je 193 udarnic; med njimi je 17 delavk, ki so bile že od pet do šestkrat proglašene za udarnice. Tovaršici Marija Knez in Marija Hafner sta bili odlikovani tudi z redom dela III. stopnje, tovaršici Majda Markun in Amalija Kapus pa z medaljo dela.

V Železarni je dosti dela, ki ga brez škode za zdravje lahko opravljajo tudi žene. Uspešno delajo že avtogenske varilke, avtogenske rezalke, strugarke, rezkalke, žerjavovodkinje, oblikovalke opeke in zavijalke. Tudi v valjarnah, kjer so bili do nedavnega zaposleni samo moški, so se na nekaterih mestih že uveljavile tudi žene.

Jeseniška železarna se danes vedno bolj razvija in širi. Zato so potrebe po novih delavcih naravnost ogromne; to pa ne samo po moških, temveč tudi po ženskah, ki jih Železarna s pridom zaposli, da nadomestijo moške pri delih, ki jih žene morejo.

V jeseniškem železarskem revirju in tudi v vsem jeseniškem okrožju je ve-

liko žena, ki se niso vključene v proizvodnjo. Mnoge med njimi bi prav rada delale v tovarni, pa ne morejo, ker imajo majhne otroke, ki jih ne morejo pustiti brez nadzorstva. Sedanja Dom igre in dela ter sedanje Jastl so že za zdajšnje potrebe Železarna vse premajhne. Saj je v obeh otroških domovih prostora komaj za 60 otrok. Potrebe jeseniških delavk pa so veliko večje.

Žene Rafuta se bodo pomerile s ženami Rožne doline

V peti volivni enoti Solkana, v Rafutu je v teh dneh zelo delovno razpoloženje. Vse organizacije se pripravljajo na bližnje volitve. Sestanki in večja zborovanja so na dnevnem redu. Predavanja, študij in prostovolno delo je zajelo vse organizacije.

Posebna živahnost je zavladala med ženami. V predvolivnem tekmovanju in v počastitev 8. marca nočejo zaostajati za drugimi organizacijami. Navedale so tekmovalce ženam Rožne doline. Ustanovile so že izobraževalni tečaj, ki je prav dobro obiskan. Tekrat so šle že na prostovoljno delo dvakrat doma in enkrat na Novo Gorico. Za 8. marec pripravljajo skupa s šolskim vodstvom prireditve. Ob tej priliki bodo najboljše iz svoje sredje tudi nagradile.

Zdrava pamet ne le zase, ampak za vse

Nihče ne more trditi, da Osvobodilna fronta v Hudem pri Ivančini gorici ni skrbela za napredek svoje vasi. Ze to, da so frontovci zgradili most, ki veže Hudo in Stransko vas, je hvale vredno. Zanj so dali precej ur prostovoljnega dela in tudi lep denar. Z dobro voljo in združenimi močmi so most le zgradili in nanj so tudi upravičeno ponosni.

Poleg vsega drugega pa so se lani spomnili na nekega, s čimer so bili vsi zadovoljni. Uredili so si frontni kotiček. Pogosto se zbirajo v njem, možje, žene, staro in mlado ga obiskuje. Nekateri zanimajo radijsko poročila, druge predavanja, tretji berejo časopise, igrajo šah, ali pa se navdušujejo nad ubranim petjem »Fantov na vask« itd. Tudi vseh mogočih pogovorov ne zmanjka: pohvalijo to, pogrjajajo ono, in seveda, tudi kritizirajo. Burne pogovore povzročijo včasih davki, odkup, setveni plani in druge podobne zadeve.

Zadnjič, ko so na sestanku govorili o bližnjih volitvah, pa so vsi skupaj z odborniki vred spredelili, da vsak zase le ne more preudariti, kaj je in kaj ni prav. Zato so se zmenili, da se bodo zbrali do volitev vsi po enkrat na teden in s pomočjo frontnih voditeljev predelali razna gospodarska vprašanja. S tem so bili vsi zadovoljni.

In še to so sklenili, da bodo sestavili svojo brigado, da bodo kmetje pa tudi strojno-traktorska postaja, ki je v njihovi vasi, pravdačno popravili vse poljedelske stroje, očistili in pripravili semena, tako da ne bo zamude in zadreg pri pomladanskih delih. Da bi lažje spravljali tudi les, bodo popravili in nasuli še 8 km vaskih poti. Zene pa bodo poskrbele še za ureditev krpalnice, ki jo že vse težko čakajo.

O vsem tem so se pogovorili v popolni složnosti. Ko pa je predsednik še predložil, da bi do volitev poskrbeli tudi za načrte regulacije Višnjice, ki jim vsako leto poplavlja in zamoči vrtove travnikov, se je zataknilo. Dvignila se je lastnica travnika, katerega bi bilo potrebno v enem delu prekopati. Pritegnili so še ostali. Eni so zatrje-

vali, da bi bilo dovolj, če bi samo strugo očistili, drugi spet so bili za temeljito regulacijo. Prvi so bili seveda tisti, ki jim voda doslej ni delala prevelikih preglavic in bi morali malo potpeti, ko bi ob regulaciji šarili tudi po njihovem svetu, drugi pa so bili tisti, ki jim je neugnana Višnjica delala veliko škodo že skozi leta. Načrtne so se pa le sporazumeli. Uvideli so, da bodo vsi skupaj imeli največ od dobro izvedene regulacije. Se celo to so sprejeli, da bodo do volitev opravili že 100 prostovoljnih delovnih ur na pripravljalnih delih.

O vsem tem in še o mnogem razpravljajo sedaj v Hudem. Vodstvo njihove fronte in oni sami bodo sedaj bolj pomagali skupnosti in sebi. Da bi te svoje načrte čim prej uresneli in dali pogum še drugim, so za volitve pozvali na tekmovalce tudi Ivančino gorico in Veliki Srenel.

Razstava »Zagreba« v petih letih

V Zagrebu pripravljajo razstavo »Zagreb v petih letih«, ki jo bodo odprli 22. aprila v prostorih zagrebskega veleposla. Na tej razstavi, ki bo umetniško aranžirana, bo videti splošno razvoj mesta Zagreba od osvoboditve danes, še posebej pa uspeh lokalne industrije in obrti. Posebne oddelke bodo imeli tudi učenci v gospodarstvu in novi državni obrtni mojstri.

Ocenitev najboljših kolektivov trgovinskih podjetij

Centralna uprava Sindikata delavcev in nameščencev trgovinskih podjetij Jugoslavije je pregledala in ocenila delo vseh kolektivov v državi ter priznala prvenstvo z doletitvijo prehodne zastave kolektivu podjetja »Jugomonta« v Beogradu ter kolektivu podjetja »Transjuga« v Splitu, pohvalila pa je pet kolektivov.

BALETA Družina Taglioni v Ljubljani

(Premiera Lindpaintnerjeve »Danine«)

Preden so v Ljubljani ustanovili stalno gledališče, so potovale skozi naše mesto najprej nemške, pozneje italijanske potujoče gledališke družine — »astagione« — in prireale tudi operne predstave. Vendar, da bi se bila katera med njimi imenovala Taglioni, ali, da bi ta, v baletnem svetu tako znana in slavna družina celo nastopila nocoj v Operi s premiero Lindpaintnerjeve »Danine«?

Gledalci, ki jim bo kakor že koli uspelo priboriti si vstopnico za nocojšnjo premiero, bodo priče za današnji čas nekaj nenavadnih okoliščinam in dogodkom na odru. Z odrske rampe svetijo petrolejske kakor pred sto leti, ko naši gledališki predniki še niso poznali električne razsvetljave. Mar so razsvetljevalcu, mojstru Sinkovcu pošle vse žarnice? Dvigne se železni zastor. Zagledal boš starodavno, slikano operno zaveso in tisto značilno staro lino, skozi katero so svojčas z odra oprezali, ali se je slavnobno občinstvo že zbralo in ali lahko pričeno s predstavo. In tisti čudni pla-

kat v neznanim pismu, bohotični ali kaj, ki se glasi v današnji pisavi:

»Visoki magistrat ljubljanski daje vsem na znane, da je perodobil inu tudi zaaral preslavno baletniško kompanijo Gospoda Filipa Taglioni, mojstra baletov na vseh cesarskih inu kraljevskih dvorih inu kateri je raven ta hip na rajši iz Benetk skuži Lublano na Dunej, de 28. svečina 1826 na tem mestu ta narpervič pred naše oči postavi idealni balet v štirih akteh

DANINA ali JOKO, ena opica iz Brazilije.

Peršone: Don Alowzo, kateri je u kolonijah en farmerski Gospod, — Don Alvar, nega sin, komendant portugalske flote, na skrivaj ožen za Danino, — Danina, ena mlada deklica u Braziliji, ena med kerščencami Gospoda Dona Alonza, — Zabi, sinček Danine inu Alvara, — Jeaffure, en na prosto dan mlajski sužen, zdej pak

valpet, — Zolea, ena braziljanska sužna, zavupna perlatelca Danine, — Carlos, hiševavc Gospoda Dona Alonza, — Floris, Rozeta, hčeri Carlosa, — Jeko, ena silno lepa opica iz Brazilije, od ene tam domače inu pod taistim imenom poznane sorte.

Cela ta čudoviščna dogodivščina se verši u Braziliji na plantaznih grunth Gospoda Dona Alonza ob morskib brežinah inu le malo mil daleč od Pernambuka.

Zdej je gotovo že vsakomur jasno, da najbrž ni povsem res niti prvo niti drugo Resnična je edino letnica

1826, ki pomeni leto nastanka in prve uprizoritve »Danine« na Dunaju. Z vsemi temi sredstvi in pomagali sta hotela naša baletna mojstra Pia in Pino Mlakar gledalcem le približati dobo, v kateri se je rodilo to ljubko in še danes zanimivo delo.

Znamenita italijanska plesna družina Taglioni je bila potovala s tem svojim znamenitim delom skoraj po vsej Evropi in ga uprizorila tudi na Dunaju in v Benetkah. Filip Taglioni je avtor scenskega osnutka dejanja in koreograf prve uprizoritve, njegova hči Marija, ena največjih plesnih

umetnic vseh časov, pa je prva kralila naslovno vlogo Danine. Ali se je ustavila družina na svoji zgodovinski araziji med Dunajem in Benetkami tudi v Ljubljani? Dasi nimamo podatkov o tem, sta Mlakarjeva s svojim domislekom nemara le pogodila zrno resnice!

Ce brskate po starejših baletnih zgodovinah za Lindpaintnerjevo »Danino«, boste že naslov našli le s težavo, kaj šele podrobneje podatke o tem, svojčas tako uspelem delu. Z družino Taglioni je umrlo in se povsem izgubilo tudi njihovo odsko delo. Sele naša velika plesna umetnica, Pia in Pino Mlakar, sta pred desetletjem odkrila v zaprašenih arhivih (kakor, pripovedujeta v Gledališkem listu) pozabljeno baletno delo ter ga uprizorila v svoji, zgodovinsko zelo verodostojni koreografiji. Kakor je vzbudila njuna prva uprizoritev »Danine« 1. 1940 na odru monakovske Opere zanimanje in priznanje, tako mislimo, bo tudi njuna prva uprizoritev v Ljubljani nudila gledališkim obiskovalcem obilo umetniškega užika in zadovoljstva. Izrazito romantično dejanje, živobarvno, skoraj »džungelsko« prizorišče z njegovimi tudi živalskimi prebivalci, s pristnimi cowboyskimi umetnjami na odru, s pe-

strimi kostumi, s pristrčno in toplo zgodbo o ljubezni med »komendantom portugalske flote« in »eno mlado deklico u Braziliji«, njunem malem »sinčku Zablju«, in »eno silno lepo opico« Jeko, ki nastopa živa v svoji lastni prirodni osebi, vse to bo verjetno privlačevalo gledalce. Tudi glasba je skoraj pozabljenega komponista Lindpaintnerja, ki je napisal vrsto uspešnih orkestrskih del in celo večje število oper, je po svoji zgodnji romantični fakturi še danes prikupna in tudi zanimiva za glasbenega zgodovinarja, saj najdeš v njej vse značilne elemente kasnejše Webrove, še vedno zelo priljubljene glasbe, n. pr. »Chorona« ali »Carostrelca«. Pri tem je glasba izvirna in nudi plesalcem široke možnosti izraza.

Poleg Pie in Pino Mlakarja, ki sta nastudirala »Danino« koreografsko in režijsko, so pripravili našo uprizoritev: kot dirigent direktor Opere Samo Hubad, kot inscenatorja inž. arh. Ernest Franz in akad. slikar B. Vavpotič, načrte za kostume pa je naredila M. Jarčeva. V glavnih solističnih vlogah plešejo: Tatjana Remskarjeva, Majda Skerjancjeva, Veronika Mlakarjeva, Stanislav Polik, Stefan Suhi, Jakob Hafner, Slavko Eržen in drugi.

Kaj je odprlo kmetom v Brdih oči?

Nekatere obdelovalne zadruge v goščem okraju so lani zelo dobro gospodarile. Visoke dohodke so imele zaradi tiste, ki so bile podjetne in so razumele »konjunkturo«, ki je nastopila za sadjarstvo in vrtnarstvo. Obdelovalna zadruga Cerovo v Brdih, ki je pridelala veliko sadja, je izplačevala vsak delovni dan po 190 din, obdelovalna zadruga na Rafutu v Gorici po 170 itd. Zanimivo je, da se je zadrževalo v vsem okraju najbolj pogosto in razvilo v Brdih, torej tistem predelu, ki je ves najbližje jugoslovansko-italijanski meji in kjer je bilo nekaj veliko reakcionarnega duha. Danes so Brda zelo napredna in je reakcija zgubila ves svoj vpliv. Danes je večina Brd v zadrugah, ki se pogumno borijo za napredek.

Kaj je v Brdih, kljub bližini meje, kaj so vzpili z druge strani? Zato, ker so kmetje v Brdih spoznali na primeru, kako je v naši državi za poštenega kmeta postalo drugače. Mnogi med njimi so se zselili v Italijo in so kot tamjanski vinogradniki še polje in v tihem vinarstvu našli ceno, ki jim morejo prodati. Govorili so jim, da bi radi skopali cevoval v Jugoslavijo, da bi po njem steklo vino k nam in da bi ga tu prodali. In kaj se je zgodilo v juliju in avgustu? Torej, kmalu tik pred novo trgatvijo, ko je običajno najmanj vina in se cene dvigajo? V Italiji je prav v tistih mesecih cena vina padla, tako da njo vinogradniki niti ne morejo poplačati svojih stroškov pri pridelavi.

Vse to je kmetom v Brdih odprlo oči. In danes se oklepajo znanja, kar vidijo, da jih vodi v boljše bodočnost. Zadruge v Brdih večina hitro napredujejo, kar pa ni vseeno v taki meri, da zadruga na Nove Gorice in v Vipavski dolini v teh prehodih malega industrijskega gospodarstva v veliko zadržuje težji, ker zadržniki — z izjemo obdelovalne zadruge v Bukovici

Pismo iz Amerike

Ena najmlajših delovnih zadrug v naši dolini je bila po Markovcu in Sarnem trgu ustanovljena v Ložu. Določila je ponosni naslov »19. oktobra 1949« v spomin na dan, ko so notranji partijski napadi italijanskega ponašanja v Ložu.

Ob ustanovitvi se je vpisalo v zadrugo 12 gospodarstev s 30 člani in 1000 obdelovalne zemlje.

Pred približno 40 leti se je po sili namet, kot tisoč naših ljudi, izselil v Ameriko tudi kmet Franc Južina. Zna iz Loža. V novi domovini si je v prvi svojih rok v rudnikih in tovarnih prislužil toliko, da je ustanovil novo ognjišče. Vendar kljub temu ni bil nikoli pozabljen svojega domačega kraja. Danes 76letni Južina je prepričan, vse svoje zemljišče v upravo tovarne Južinec Južinec, ki je pred leti prejel iz Amerike pismo, v katerem mu tovar. Južina sporoča sledeče: »Eni so zadovoljni z zadrugo, drugi pa ne. Tisti, ki imajo kaj več, se niso v zadrugo, ker hočejo klubovati, češ da pa bodo vendarle šli. In tisti, ki naj bi, ko vidijo, da drugi niso, Ložanje ste prav slabo poznali. Pogledajte samo v Markovec, kjer je vstopilo 10 kmetov, in kako čisto s korajžjo. Prav tako bi lahko ho v Ložu.«

Nato piše svojemu zaupniku tovarni Južinec: »Daj v zadrugo moje življe in košenice, gozd naj zadržnik ostane!«

Nadalje piše zavedni tovar. Južina: »Sedaj mora biti vse po novem, ne več po starem konceptu. Pa s korajžjo delati vsi! Pa ni treba misliti, da bo tako drugi dan boljše življenje, vendar bo vedno boljše. To vzame dolgo časa. Preden se bo vse popravilo, kar je bilo razdeljanega in pokradenega, bo treba čakati in delati. Vendar bodo tudi v Jugoslavijo dobri časi.«

— niso še dovolj podjetni. To bi v neki meri veljalo tudi za obdelovalno zadrugo v Biljah, ki ima sijajne pogoje za napredek, pa jih doslej še ni dovolj izkoristila. Letos kaže, da bo v Biljah že nekoliko bolje, saj se bo vrednost delovnega dneva, kakor prikazujejo, dvignila z lanskega 90 na 120 dinarjev. Zadruga v Biljah bo letos precej povečala svoje nasade vrtnin, pripravljeni pa smo, da jih bo prihodnja leta še bolj.

Saj bo dvig proizvodnje in njena usmeritev v najbolj donosne panoge tisto, kar bo najhitreje reševalo vprašanje, ki danes zadržuje v teh zadrugah okoli Gorice in v Vipavski dolini najbolj skrbi. Na običnem zboru v Biljah so veliko razpravljali namreč o preskrbi starčkov in otrok in o okrepitvi socialnega sklada, v katerem so prispevali največ dohodkov. Tako je bilo tudi na običnih zborih drugih zadrug, kjer se je posvečalo večinoma manj pozornosti okrepitvi temeljnega sklada kakor socialnega sklada. Toda vprašanje temeljnega sklada je nedvomno važnejše, ker jamči dvigovanje proizvodnje, z njo pa se bo dvigala blaginja vseh zadržnikov.

Ruševine — ne povzgradnja!

Turnišče pri Ptuj, 1. marca. — Februarja 1948 so začeli graditi Turniščanci svoj zadržni dom, edini na področju mestnega ljudskega odbora Ptuj. Počasi je šlo, zelo počasi. Potem pa je prišel julij in z njim teden zadržnih domov. Pljuni so v roke in se praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

V Biljah so se lani najbolj izkazali predsednik Ivo Dominko, Anton Rusian in Bernarda Gruđen, ki so imeli največ delovnih dni. Z novim letom so uvedli norme, kar jim bo že letos omogočilo, da bodo laže zmagovali delo, ki ga ni malo, saj pride na vsakega za delo sposobnega člana po 240 ha zemlje. Lani so zadržnikom pomagali tudi vojaki. Vojaski oddelki razrejšene komisije v Biljah je napravil na zadržnih poljih 400 ur prostovoljnega dela in so med zadržniki in vojsko najboljše odnose.

Več pravičnega odnosa do zadruge pa bi morala imeti razna odkupna podjetja. Tako dolguje podjetje »Promes« v Solkanu zadruzi v Biljah še vedno 30.000 din in bone za prodaje iz l. 1949. Podjetje »Živinopromet« je lani prodalo zadruzi živino, ki jo je označilo za plemensko in zahtevalo prodajno ceno 27 din za kg. Po šestih mesecih je morala zadruga isto živino prodati »Živinoprometu« nazaj, ker ni bila plemenska. Podjetje pa jo je točkalo označilo za klavno in jo plačalo samo po 11 din. Tako je imela zadruga pri dveh živalih okoli 8000 din izgube in to zaradi nepravilnega poslovanja »Živinoprometa«.

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

je praznik 27. aprila, in 1. maj! Ali

razložili in čuvali. Pa so dovolili, da so jim ga odpeljali na druga gradbišča. Zidarja imajo, starega Zirovnika (sicer je še mlad), ki bi rad delal, pa mu Fronta ali sindikati ne morejo dati nekaj delavcev za postrežbo. Les je navožen in prepreva. — Pred nami

Zimski šport, turizem in gostinstvo

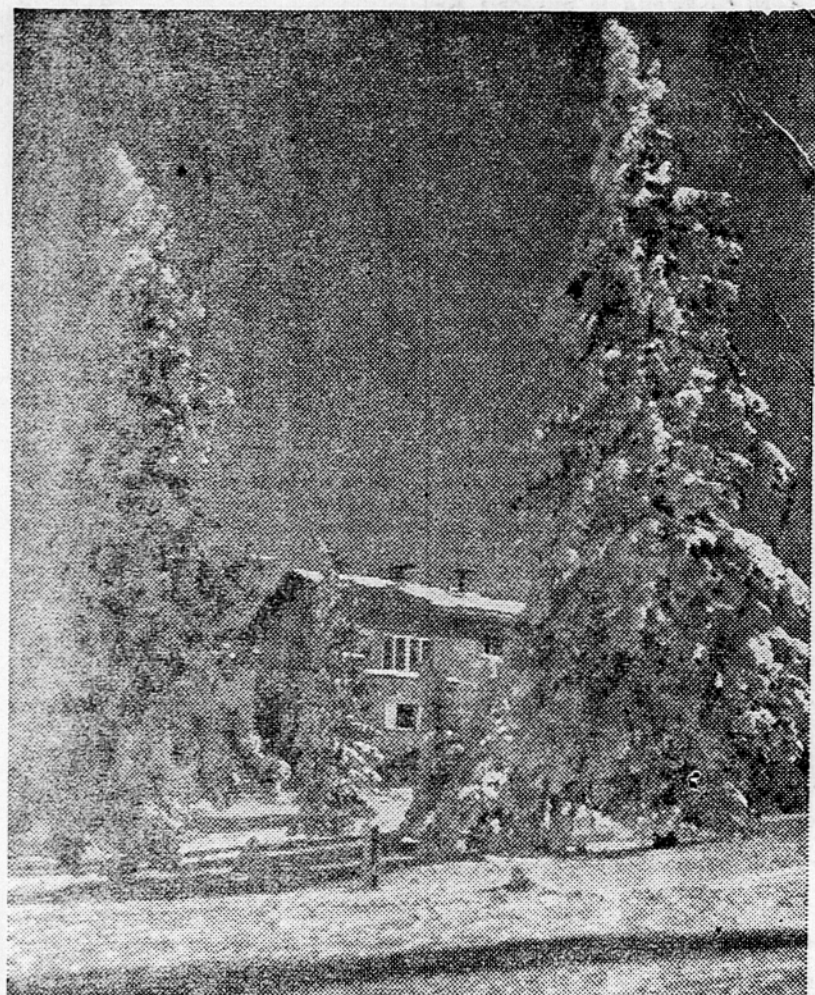
Za industrijski bazen mesta Maribor in njegove okolice, za vse delovne ljudi v bližini, ki so potrebni odmora, oddiha in razvedrila, daje Pohorje s svojimi krasnimi gozdovi iglavcev in listavcev, s samotnimi gorskimi dolinami, jarki, sončnimi planjavami in kopami najlepše prilagoditve za turizem v vseh letnih časih, pozimi pa tudi za zimski šport.

Pohorje opravlja za vse svoje sosedje in okoličane brezplačno nalogo domačega zdravstva in domače lekarne. To njegovo neoporečno vlogo znajo ceniti vsi delovni ljudje, ki so bili že deležni blagodat tega prijaznega sredogorja.

Za zimski šport, v prvi vrsti za smučanje in sankanje, ima Pohorje edinstvene pogoje in prednosti, s ka-

da zapade sneg že v jeseni in leži do aprila, ko je v nižini že vse v cvetju. Bogate in vsestranske možnosti za gojenje zimskega športa, ki jih nudi Pohorje v osvežujoči opojnosti svojih zasneženih gozdov in razglednih sončnih planjav in goljav, bi le malokdo mogel izkoristiti, prav gotovo pa ne delovni ljudje, če bi ne bile naše marljive podružnice planinskih društev poskrbele vse, kar je za zimskega športnika, pa tudi za tiste, ki pozimi iščejo na Pohorju zdravja, odmora in oddiha, nujno potrebno.

Reški vrh je Mariboru najbližja vzhodna pohorska vzpetina. Na njegovem prisojnu, proti vetrovom močno zaščitenu pobočju, tvorijo z mestom po avtocesti zvezane Mariborska koča, Zeleničarski dom, Po-

Ribniška koča na Pohorju nudi prijeten počitek in oddih

terimi se druga turistična področja ne morejo ponašati. Smučka pot po vsem pohorskem hrbtu (poslednja vrha na mariborski strani do Reškega vrha na slovenskem) je nad 5 km dolga ter teče v višinah, ki jih označujejo tele markantne vzpetine, našete od vzhoda proti zahodu: Reški vrh 1156 m, Zigartov vrh 1345 m, Veliki vrh 1347 m, Klopni vrh 1335 m, Voglja 1517 m, Planinka 1530 m, Jezerski vrh 1535 m, Črni vrh 1543 m, Pungrat 1277 m in Velika Kopa 1542 metrov. Nikjer v Jugoslaviji v takih višinskih legah ni tako dolge smučarske poti. Pohorski glavni hrbet je lahko zavoliti, brez izrazitih strmin ali prepado. Zato na Pohorju tudi ni nevarnosti snežnih plazov, ki v alpskih Alpah tako radi zahtevajo svoje žrtve. Pohorska smučišča imajo pred drugimi našimi tudi to prednost,

čistišči dom, Dom grafikov, Pohorski dom in Kagerjeva koča (poslednja objekta še v gradnji) pravo zimsko-sportno in turistično kolonijo, ki jo delovni ljudje iz mariborskega industrijskega bazena zaradi bližine in ugodnih zvez najraje obiskujejo. Koče in domovi se ponašajo s krasno

na Pohorju

sončno lego sredi smrekovih in bukovih gozdov in z lepim razgledom. V neposredni bližini teh postojank je troje primernih smučarskih vežališč ne le za novince, temveč tudi za izkušene smučarje. Poleg imenovanih koč stoji na vzhodnem pobočju Reškega vrha v višini 1037 m turistično smučarsko zatočišče, počivališče in gostišče Bolfenk nad Mariborom.

Ruška koča (1250 m) vzhodno od Zigartovega vrha je edina postojanka, ki stoji na glavnem pohorskem grebenu, tako da nudi razgled na jug in sever. Po zaslužen planincu Davorinu Lesjaku se imenuje sedaj Tinotova koča. Na prisojni strani pod kočo in starinski cerkvi je lahko viseča planjava, ki je zelo ugodna za vežbanje novincev. Poleg tega ima Ruška koča najlepše in najdaljše prirodno sankališče na Pohorju, ki poteka po vznojni poti v Dravsko dolino 8 km daleč proti Rušam.

Koča pri Treh kraljih (1191 m) na vzhodnem pobočju Velikega vrha ima svoje ime po starodavnih bajah o celjskih grofov postavljeni cerkvi sredi nekdanjega sklenjenega gozda, ki pa je zdaj deloma izsekana, tako da se izpred koč vidi na spodnji del Dravškega polja in vinorodno grčevje okoli njega. V bližini so uredili 20-metrsko skakalnico. V okolici so teren za smuko očistili grmovja in drugih zaprek.

V skupini turističnih in zimsko-sportnih postojank nad pohorskim potokom Lobnico so Hlebov dom, pension Lobnica in Koča nad Sumikom. Kakor Ruška so še prav posebej te tri postojanke temelj zimsko-sportnega udejstvovanja za vse delovne ljudi iz močno industrializiranih Ruš in njihovega okoliša. Okoli teh postojank sneg leži dolgo v pomlad, smučanje in sankanje traja še, ko je v dolini že toplo.

Ribniška koča in Pesnik stojita v območju Jezerskega vrha sredi zadržnega Pohorja, kjer so najidealnejša smučišča. Ribniška koča (1530 m) je moderno urejen planinski hotel, postavljen tik pod glavnim gorskim hrbtom na njegovi severni strani, da se že nad njo lomijo zimski viharji. Je najboljša in tudi najpomembnejša oporišča za zimski šport in zimovanje na vsem pohorskem hrbtu. Smučarski tereni bližnje in daljnje okolice so prikladni za novince kakor za mojstre v belem športu.

Koča pod Krenjarskim vrhom je najzgodnejša postojanka na Pohorju, že nad Slovenjgradcem. Zaradi zelo praktične ureditve je vabljiva v vseh letnih časih.

Pohorje je zimsko-sportno in turistično središče velikih zmogljivosti in najprimernejši kraj za preživljanje dopusta.

NOVICE in zanimivosti

Nemška mesta po vojni. Nemška mesta so bila med vojno močno bombardirana in je prebivalstvo silno tropelo. Pred vojno je imela Nemčija 64 mest z več kot 100.000 prebivalci. Po vojni jih le še 53 presega omenjeno število. Povprečno nazadovanje znaša 15,8%. Berlin je imel pred vojno 4,3 milijona prebivalcev, sedaj jih ima le še 3,2 milijona. Hamburg, drugo največje mesto v Nemčiji, ima danes 1.400.000 nasproti 1.700.000 prebivalcev pred vojno. Število prebivalcev v Essenju je padlo od 665.000 na 521.000, München pa od 828.000 na 751.000. Najbolj sta trpeli mesti Würzburg in Hannover, kjer je sedaj 45% manj prebivalcev. Ker se pa z vzhoda še vedno nadaljuje pritek beguncev, je v nekaterih neporušenih mestih prebivalstvo naraslo (Lübeck, Flensburg, Schleswig in druga imajo narastka do 50% v primerjavi s predvojnimi stanjem prebivalstva).

Unesco raziskuje porečje Amaconke. Na predlog brazilske biološke družbe je Unesco — Odbor združenih narodov za socialna in gospodarska vprašanja — začel prvo širokopotezno znanstveno delo z raziskovanjem naseljenosti v porečju Amaconke. Brazilija se zanima za dvig prebivalstva in za gospodarski razvoj

z vsega sveta

tega ogromnega področja, ki je danes še popolnoma nerazvito in neraziskano. Na drugi strani se zdi, da so tudi razni monopoli, predvsem ameriška industrija avtomobilov, zainteresirani na dvigu gumijevih plantaž. To je čisto razumljivo, saj je že leta 1926 Ford iskal možnosti za ustanovitev velikih gumijevih plantaž, s katerimi naj bi stiri konkurenco angleško-nizozemskega monopola z gumijem. Odkar se je Indonezija, dosedanja glavno središče izvoza surovega gumija, delno osamosvojila, je gospodstvo tujih družb močno izpodkopano in zato ni čuda, če iščejo nova področja za gojitev gumijevca.

Odkrili so nove otoke. Francoska antarktična ekspedicija, ki se je 11. januarja izkrcala na deželi Adele v bližini Južnega tečaja, je odkrila nov velikanski ledenik in nove otoke vzdolž obale. Enajst članov francoske ekspedicije se je utaborilo na istem premovališču, kjer je l. 1911 prebela zmo avstralska ekspedicija. Francozi so ostali v teh krajih približno eno leto. Dežela Adele leži približno 2600 kilometrov južno od Avstralije.

Naši skakalci bodo tekmovali v Celovcu

Danes so iz Ljubljane odpotovali v Celovec naši skakalci Rudi Finžgar, Franc Pribošek, Ivo Razboršek, Albin Adlesič in Marjan Gasperšič, kjer bodo v nedeljo 5. t. m. sodelovali na mednarodni prireditvi v smučarskih skokih. Vodja skupine je dr. Pavlin.

V nedeljo bo državno mladinsko prvenstvo v skokih

V nedeljo 5. marca bo v Kranjski gori državno prvenstvo v smučarskih skokih za mladince. Tekmovalci naj se javijo v soboto zvečer v Podkorenju, v domu Vitran. Skoki prično v nedeljo ob 11. uri.

Srednješkolsko smučarsko prvenstvo

Komisija za fizikulturo in izvenarmadno vzgojo pri MLO v Ljubljani razpisuje skupno z MK LMS srednješkolsko smučarsko prvenstvo v Planici, in sicer v tekih slalomu in smuku. Zrebanje bo v soboto 12. marca ob 14. uri, prostori komisije, Resljeva c. 24, dvoršče. Hkrati naj dvignemo vodje ekip startne številke za svoje ekipe.

Zborna mesto bo pred postajo ob 4.30. Vsi tekmovalci in tečajniki morajo priti s skupno objavo. Vozne karte bodo razdeljene na zbornem mestu.

Tečaj za smučarske trenerje

Komite za fizikulturo VLRS razpisuje tečaj za smučarske trenerje, ki bo na Kombi od 1. do 30. aprila. Tečaj obsega vse tri smučarske panoge, in sicer teke, skoke in alpske discipline. Pravico udeležbe imajo absolventi olimpijskega tečaja, starejši tekmovalci in tisti smučarji, ki so že delovali kot trenerji ali instruktorji. Vso oskrbo tečaja nosi Komite za fizikulturo, vožnjo tja in nazaj ne plačajo tečajniki sami.

Prijave z navedbo dosedanjega udejstvovanja je poslali do 15. t. m. na naslov: Komite za fizikulturo LRS, učno-sportni odsek.

Sindikalne smučarske tekme na Uršlju

V nedeljo 5. t. m. bodo na Uršlju med-sindikalne smučarske tekme v smuku in slalomu za člane, članice in mladince. Proga za smuk je običajna, za slalom pa je na novem izseku tik pod vrhom Uršlja in bo nudila tekmovalcu dosti presenečenj. Zrebanje bo v smučarski koči pod Uršljo v soboto zvečer. Stroške za hrano in prenočišče nosi prireditelj. Tekmovalci naj prinesejo s seboj odeje in jedilni pribor.

Na turnirju v Sarajevu je zmagal Gramatičkov

Preteklo nedeljo je bil v Sarajevu medrepubliški namizni teniški turnir, na katerem je sodelovalo 10 najboljših igralcev Bosne in Hercegovine ter slovenski igralci Strumbel, Podobnik, Korbar in Gramatičkov, ki so se na tem turnirju revanžirali za poraz, ki so ga utrpeli v medrepubliškem dvojboju proti reprezentanci Bosne in Hercegovine. Poslednji rezultati so bili naslednji: četrtfinale: Podobnik : Casagrande 1:2; Korbar : Zulejkić 2:0; Strumbel : Marić 2:0; Gramatičkov : Salom 2:1. Z zmago nad tekmeč iz Bosne in Hercegovine so se v polfinale plasirali vsi štirje slovenski igralci. Med seboj so igrali takole: Korbar : Podobnik 2:0; Gramatičkov : Strumbel 2:0. V finalni igri je Saša Gramatičkov premagal Korbarja 2:0.

Drobne zanimivosti

Namiznoteniška reprezentanca Francije je premagala v Parizu vietnamsko reprezentanco z rezultatom 3:1. V mednarodni košarkarski tekmi je Francija premagala Italijo 45:32 (23:18). Sovjetski igralec Leonid Meščkov je dosegel pri plavanju na 100 m prvo novo svetovni rekord s časom 1 min. 17 sekund. Francoski igralec Jany je na nedavnem tekmovalcu preplaval 100 m prosto v 57 sekundah, in sicer v štafeti 4 krat 100 m. Svetovni rekord Japonec Furuhashi bo nastopil na mednarodnem tekmovalcu v Braziliji, kjer bo sodeloval tudi Jany.

PRVENSTVO LJUBLJANE V STRELJANJU

Končano je ekipno prvenstvo ljubljanskih strelskih dručin v sobnem streljanju, katerega je priredil Mestni strelski odbor v počastitev letne skupščine Strelske zveze Slovenije. K tekmovalstvu se je prijavilo 14 moških, 9 žensk, 6 mladinskih in 1 pionirski ekipa. Najštevilnejše se je tekem udeležila strelska družina »Krašina Cirila iz Novih Jars, ki je poslala za vsako skupino po eno ekipo. Nerazumljivo je, da nekatere ljubljanske družine z veliko strelsko tradicijo niso poslale na tekmovalstvo, ni mladincev niti pionirjev, čeprav jih imajo. Zavedati se namreč moramo, da so prav pionirji in mladinci stebel bodočega slovenskega strelstva. Tudi ljubljanske srednje in gimnazije, izjemno Industrijske kovinarske šole Litostroja in VII. gimnazije, niso prijavile svoje udeležbe. Izid tekmovalstva je zadovoljiv glede na dejstvo, da so streljali z zračno puško.

V mostvenem prvenstvu so bili uspehi naslednji:

LEP USPEH Muleja

V AMERIKI

Kakor smo že poročali, sta se Tine Mulej in Matevž Lukanc z mnogimi ostalimi udeleženci svetovnega prvenstva v smučanju udeležila mednarodnega tekmovalstva za prvenstvo Severne Amerike v Banfu v Kanadi. To tekmovalstvo v smuku se je 50 tekmovalcev pomerilo na 1000 m dolgi slalom progi z višinsko razliko 180 metrov. V zelo slabih vremenskih razmerah so morali tekmovalci voziti skozi 44 vratic.

Prvo mesto je osvojil Italijan Zeno Colo s časom 2:10,6; drugo Schneider (Svica) s časom 2:12,9; tretje Grosjean (Svica) s časom 2:17,2.

Naš tekmovalac Tine Mulej je zasedel 12. mesto s časom 2:22,9; Matevž Lukanc pa 17. mesto s časom 2:28,1. Mnogi izkušeni tekmovalci so zaradi težke proge odstopili, več pa jih je bilo diskvalificiranih. Mulej je prevozil progo zelo previdno in brez padca.

V alpski kombinaciji je zmagal Italijan Zeno Colo, drugo mesto je osvojil Švicar Schneider, tretje Avstrijec Schöpf. V skupnem plasmanu se je naš tekmovalac Tine Mulej plasiral na osmo mesto.

Ljudska tehnika

Pomorsko-brodarska šola v Ljubljani

Konec preteklega leta je bila pri pomorsko broderskem društvu Cveto Močnik v Ljubljani ustanovljena prva pomorsko broderska šola v Sloveniji; te dni pa se bo na šoli začel pouk. Marsikdo bo vpraševal, čemu je v Ljubljani potrebna pomorsko broderska šola, ko nimamo morja. Ta šola nam bo dajala dobre jadralce, kajakaše, motorne brodarje, modelarje in pozneje tudi potapljače.

V šoli bo pouk zvečer, v oddelku za pionirje pa v popoldanskih urah. Pouk se bo osredinjal na praktično in teoretično delo. Ob nedeljah bodo gojenci obiskovali naše ladjedelnice in se tako na neposreden način seznanjali z vprašanji našega ladjedelništva. Učenci bodo po končani učni dobi imeli osnovne pojme o pomorstvu, navigaciji, hidro-meteorologiji in ladjedelstvu. Tisti, ki bodo želeli svoje znanje izpopolniti, bodo odšli za mesec dni na naše trgovske ladje. Najboljši učenci jadralne stroke bodo po opravljeni šoli v Ljub-

ljani odšli v republiko krmilarsko šolo in na jadransko regato.

Tovariš, če se želiš vpisati v pomorsko brodersko šolo, posli najpozneje do 15. marca prijavo na Mestni odbor Ljudske tehnike, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 15.

V Novi Gorici so ustanovili aeroklub

Dosedanje delo LT v goriškem okraju ni bilo tako kakor bi moralo biti, to pa zaradi tega, ker bivši sekretariat okrajnega odbora Ljudske tehnike ni nudil osnovnih organizacijskih dovolj pomoči. Razvijala so se le tista društva in klubi, ki so imeli doper vodilni kader in mnogo samoiniciative. Med te lahko prištevamo pomorsko brodersko društvo v Solkanu in avtomoto društvo Nova Gorica. Niso bili pa tako iznajdljivi naši letalski modelarji in fotoamaterji.

V začetku letošnjega leta so v Novi Gorici ustanovili aeroklub, ki ima z aeroklubom v Sempetru in Koročah v Kojskem nad 40 aktivnih članov. To fotoamaterska skupina se je razvijala. Prišlo je razstavo slik, ki kažejo socialistični razvoj gospodarstva na naših zapadnih mejah. Ivo Gabričević, ki ima veliko zanimanje do te panoge tehnike, je izdelal iz stare fotokamere na plošče pravih povečevalnih slik raznih velikosti. Društva, klubi in postaje mladih tehnikov bi se lahko neprimerno bolje razvijali, če bi imeli na razpolago dovolj učil za teoretično izobrazbo in material za tehnično delo in prakso.

S a h

ZANIMIVO TEKMOVANJE

Ljubljansko šahovsko društvo Triglav je pred dnevi priredilo brzoturnir med dvema mostovima po ševniškem sistemu. Ta način igranja, ki je pri nas še malo znan, je vzbudil med gledalci veliko pozornost. Mostov Kržišnik, ing. Molik, Kočevar, Kozina, Lovše, Vospersnik in Markovje je po hudi in napeti borbi premagal ekipo Brglez, Roblek, Grosek, Zemva, Hren, Perić in Manca Korbanova v razmerju 5:1 in pol : 4 in pol.

Omenjena nasprotja se bosta jutri ob 19.30 ponovno pomerila. Igrale bo tudi članice društva. Ker velja prireditelj za predvzvodno tekmovalstvo, vabi odbor, da se člani in članice udeležijo dvojboja v čim večjem številu. Igralni večeri so vsak torek in petek v šahovskem domu.

Mojster Stojan Puc je v Domu I. Can-karja v Ljubljani odigral simultankni prosi 39 dijakom raznih ljubljanskih šol. V 3 in pol urah je Puc 1 partijo izgubil in 9 remiziral, ostale pa dobil. Dobil je Tavcar, remiziral pa so Golob, Goršek, Turk, Omahen, Roblek, Podobnik, Tomšič in Krahovec.

PESJANI

Ilustracije Mikuleša Aleša

Alois Jirásek.

V njih gvišen čas ostajati, preden podnevi ali ponoči mine gvišen čas, iz njih nikamor ne hoditi in, oskrbivši si predpisano vojaško zastavo, ki jo lahko en mož nosi, na to zastavo prisesti. Pri teh vahtah vseskozi bolji red držati, se imata zmeraj pri njih ta prvi dan in rihar in ta drugi dan en pisar znajlja.

Tedaj je po globoki šumavski hosti zadnjikrat odmevalo sklicevanje chodskih straž, tedaj je zadnjikrat vihrala nad glavami čeških mejašev bela zastava s črnim robom, okrašena s pasjo glavo.

Potem je prišla belogorska bitka. —

Povodenj splošne propasti je vrgla požrešen val tudi čez gorjanske zakotje svobodne Chodske. Stitredeseti dan po staromesnem obglavljenju so bili svobodni Chodi s pisnom Karla Lichtensteinskega v cesarjevemu imenu zastavljeni za 7500 zlatov državnemu dvornemu svetniku Volku Viljemu Lammingjerju, baronu Albenreuthskemu, ki je bil eden izmed cesarskih komisarjev in režiserjev grozne Zaleigre dne 21. meseca rženega cveta leta 1621. Čez devet let so bili Chodi prodani prav temu Lammingjerju v polno dedno last za 56.000 zlatov.

Novi gospod seveda ni hotel priznavati in ni priznaval njihovih svobod in pravic in je postopal z njimi kot s tlačani in podložniki.

Tedaj je planil poslednji in največji chodski punt. Saj so svobodoljubni možje branili svojo pravdo pred nastiljem in brezpravjem. Čez šesdeset let je trajal ta neenaki boj.

Zdaj pa zdaj je Chodom zagorela iskra upanja na dunajskem dvoru, kjer so se gnali za svojo svobodo; a nazadnje je Lammingjerjev naslednik, njegov sin Maksimilijan, pravdo dobil, Chodom pa je bila naznanjena razsodba, da se enkrat za zmeraj njihova pritožba odbija, da so njih privilegiji anulirani in ne več veljavni, njim samim pa se pod strogimi kaznimi nalaga perpetuum silentium! To je bilo leta 1668.

Zares je potem na Chodskem vladal silentium — tišina kakor na grobovih, ki ni bila prekinjena niti potem, ko je leta 1680 skoraj po vsem češkem kraljestvu planil strašni kmečki punt.

Toda perpetuum vendarle ni bil. Chodi so ga pretrgali, in tu se začne naša zgodba.

I.

Zgodnja tema večera v listopadu je zastrla dol in breg gorske krajine na pobočjih strmega Cerchova in stegnjene Haltrave. Črni in gosti hudourni oblaki so se gnali nizko čez njih gozdnata slemena in čez slemena ostalih gora v Češkem lesu, ki se je vzpenjal kot orjaški okop nad utišano pokrajino, izgubljaloc se v oblakih in temi.

Vreme se je zmesalo.

Vihar je bil gospodar vsega, oblakov in zemlje, na kateri se je vse pred njim treslo: stoletna gošča v bregovih in drevo, zapuščeno sredi polja. Breze, stare in mlade, gosto rastoče na hribu Hradek nad vasjo Oujezdom, so šumele, stokale in drhte v svoji nagoti, kajti vihar jim je v sopih trgal zadnje zlato listje in ga v divjem vrtincu gnal po črnem ozračju. Na sosednji Hurki pa je bučal uporni hrastov gaj in stresal kosate krošnje, braneč se viharju, ki je bil divje planil iz njega in padei

doli do potišane vasi, privite ko gnezdece k stočastemu Hradku.

Drevje ob poslopljih in po sadovnjakih se je zvijalo in glasno šumelo. Najglasneje pa je vršela stoletna lipa,

rastoča na prostranem dvoru upri Kozinovih. Vaga in žrd starega vodnjaka pod lipo sta škripala in hrescali; a ta neprijetni glas je preglasevalo bučanje vetra v široki krošnji starega drevesa.

V hiši so svetili. V mednem svitu, ki je padal skozi nizko okno, je nanaglomala sinil pod lipo hlasični vrtnec rumenega listja, ki ga je vihar v divjem vrtincu v trenutku dvignil in zanesel v temno višavo. In v tem, ko je kakor razjarjen najbolj divje žvižgal in piskal, se je nekdo v sobi postavil v okno. Samo trenutek je bilo videti njegovo tenjo — tedaj se je okno otvrdnilo. Gole ženske roke so pomolile ven v temo majhno skodelo in v istem hipu se je iz nje belo pokadilo. Oblaček, ki je kakor padli sneg nagloma zrasel iz nje, se je nagloma razbil v vetru, kateremu je bil žrtvovan. Zavijajoča Meluzina, ki je v en mah lakotno pogoltnila iz skodelice moka, dano ji v pomirjenje, je zajejala še enkrat in divjala dalje v temo. —

Okno se je zaprlo, senca v njem je izginila.

Vladalo je zmešano vreme.

Na kmetiji pa, v leseni, dovolj veliki hišici je bilo polno in zašifno. Na ognjišču je gorel ogenj in smolnata prijetna so prasketala. Treska, zataknjena v črni čelenski, je gorela s plamenom in njen svit je jasno padal na žrtvovalko, ki je po obetu Meluzini stopila od okna in zanesla prazno skodelo na nepobarvano polico.

To je bila kmetica sama, gospodinja te kmetije: mlada žena lepe postave, lepega obraza, na katerem so bile najlepše jasne, rjave oči in podolgast, raven nos. Lase ji je zakrivala pisana ruta, na sebi pa je imela krilo, janko in rokavce.